

Temat numeru:

Polityka współpracy PCA z regulatorami

- założenia i główne kierunki

str. 6

e-Usługi w akredytacji:

wygoda, bezpieczeństwo,

mniejsze koszty

str. 10

2023

Polskie Centrum Akredytacji

Spis treści

Słowo wstępne Dyrektor PCA 4

Temat numeru

Polityka współpracy PCA z regulatorami – założenia i główne kierunki 6

Działalność akredytacyjna

Akredytacja jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji
– nowelizacja polityki 8

Nowy obszar: certyfikacja zrównoważonej produkcji biopaliw,
bioptynów i paliw z biomasy 9

e-Uслуги w akredytacji: wygoda, bezpieczeństwo, mniejsze koszty 10

Zmiany wymagań i nowelizacje dokumentów 12

Wybrane aspekty współpracy międzynarodowej

Wizyta PCA w Taiwan Accreditation Foundation (TAF) 13

Chcemy kreować dobre praktyki akredytacji na rynku europejskim 14

Hanna Tugi nową przewodniczącą EA Technical Network for PT/RMP 16

IAF CertSearch – globalna baza akredytowanych certyfikacji 17

Działalność szkoleniowo-promocyjna

Szkolenia otwarte i warsztaty dla audytorów 18

Słowo wstępne Dyrektor PCA

Drodzy Czytelnicy, Szanowni Państwo!

Dobiega końca rok 2023 – przed nami czas świąt i spotkań w gronie najbliższych, ale także pora podsumowań i dopinania planów na kolejny rok. W nowym numerze „PCA Info” znajdziecie Państwo przegląd najważniejszych wydarzeń branżowych, piszemy też o kluczowych wyzwaniach dla akredytacji i zadaniach na najbliższą przyszłość.

Ostatnie lata to dynamiczny rozwój akredytowanych usług oceny zgodności. Przede wszystkim dlatego, że społeczeństwo jest coraz bardziej świadome i dostrzega korzyści z akredytacji. Wszyscy przecież jesteśmy jej beneficjentami: od konsumenta i producenta, po szeroko rozumianą gospodarkę i władze publiczne. Akredytacja może znacząco usprawnić procesy legislacyjne, co z kolei ma wpływ na obniżenie kosztów i zmniejszenie obciążeń biurokratycznych dla każdej z zainteresowanych stron.

Właśnie dlatego tak duży nacisk położyliśmy w ostatnim czasie na zacieśnienie współpracy i poprawę komunikacji z regulatorami. Zdajemy sobie bowiem sprawę, że kluczem do sukcesu jest wymiana informacji, edukacja i nasze stałe merytoryczne wsparcie dla regulatorów. I takie są priorytety PCA w tym obszarze – zachęcam do lektury tekstu o szczegółach naszej nowej polityki współpracy z regulatorami.

W numerze piszemy także o e-Uslugach, które wdrożyliśmy z myślą o wygodzie naszych Klientów i łatwiejszej komunikacji z otoczeniem. Stale udoskonalamy i wprowadzamy nowe funkcjonalności na platformie e-Akredytacja, a listę oferowanych usług rozszerzyliśmy o e-Doręczenia. Kolejny ważny krok to przejście na elektroniczne zarządzanie dokumentami – od grudnia PCA korzysta z systemu EZD RP. Podsumowując, jesteśmy coraz bardziej „scyfryzowani”, co z pewnością przełoży się na jakość obsługi Klientów i dostępność naszych usług.

Polecam także artykuły na temat współpracy międzynarodowej. Stanowi ona fundament działalności akredytacyjnej, której celem jest przecież usuwanie barier w handlu i wspieranie wolnego rynku. Nie byłoby to jednak możliwe bez regularnych ocen w ramach porozumień o wzajemnym uznawaniu wyników oceny zgodności czy też bez stałej wymiany wiedzy i doświadczeń na poziomie międzynarodowym. Dlatego tak ważny jest aktywny udział przedstawicieli PCA w pracach organizacji skupiających jednostki akredytujące z różnych krajów, a także nasza obecność we władzach tych organizacji.

Serdecznie zapraszam do lektury.

Życzę zdrowych, wesołych i pełnych rodzinnego ciepła Świąt Bożego Narodzenia oraz szczęśliwego Nowego Roku!

Lucyna Olborska

Dyrektor
Polskiego Centrum Akredytacji

Temat numeru

Polityka współpracy PCA z regulatorami – założenia i główne kierunki

Wyniki akredytowanej oceny zgodności – badań, certyfikacji, inspekcji czy weryfikacji, są coraz powszechniej wykorzystywane przez regulatorów m.in. w procesach kontroli, udzielania upoważnień czy przy podejmowaniu decyzji. Dotyczy to sektorów, które już od lat stosują akredytowane systemy oceny zgodności, sukcesywnie poszerzając zakres ich wykorzystania, ale także nowych segmentów gospodarki i rynku.

Wykorzystanie wyników akredytowanej oceny zgodności w obszarach regulowanych wiąże się z opracowaniem i wprowadzeniem w życie przez właściwy organ regulacyjny odpowiednich przepisów. Przepisy te często określają również wymagania, zasady i kryteria zarówno w odniesieniu do jednostek oceniających zgodność, jak i samych procedur oceny zgodności.

W tym miejscu warto podkreślić, że organy regulacyjne – regulatorzy, podejmują takie kroki w pełni niezależnie. Określone ministerstwa są odpowiedzialne za dany obszar, a ich decyzje powinny być i są uwzględniane przez Polskie Centrum Akredytacji. Zazwyczaj odbywa się to poprzez przyjęcie zdefiniowanych przez regulatorów wymagań akredytacyjnych w ocenie kompetencji jednostek oceniających zgodność na potrzeby obszarów regulowanych.

PCA realizuje politykę rozszerzania i uaktualniania zakresu działalności akredytacyjnej, co pozwala na szybkie reagowanie zarówno na oczekiwania rynku, jak i regulatorów.

Bariery i potrzeby

Wprowadzanie do przepisów prawa rozwiązań opartych na systemie oceny zgodności w nowych obszarach i segmentach gospodarki powinno stanowić element funkcjonowania organów regulacyjnych, zgodnie z obowiązującymi procedurami legislacyjnymi. Polityka PCA wymaga zatem uzupełnienia o postanowienia uwzględniające szeroko rozumianą i wielopłaszczyznową współpracę z regulatorami w zakresie wykorzystania akredytowanych wyników oceny zgodności.

Niesie to ze sobą szereg wyzwań, takich jak chociażby konieczność rozwiązania problemu asymetrii informacji. Analizując obecną sytuację, można stwierdzić, że jedną z barier, które hamują płynne, prawidłowe i terminowe wdrażanie w obszarach regulowanych podejścia uwzględniającego akredytowaną ocenę zgodności, jest właśnie brak odpowiedniego przepływu informacji.

PCA nie dysponuje kompletnymi informacjami o planach regulatorów, z kolei regulatorzy nie mają pełniej wiedzy o rozwiązaniach opartych na akredytacji, ich specyfice i możliwościach. W efekcie asymetria informacji ma negatywny wpływ na wdrażanie takich rozwiązań, a tym samym na ich skuteczne wykorzystanie dla wzmocnienia funkcjonowania całej gospodarki. Właśnie dlatego konieczna jest ścisła współpraca i wymiana informacji – tak by każda ze stron mogła podejmować racjonalne i przemyślane decyzje. Wdrożenie takiego podejścia zagwarantuje synergię i wartość dodaną dla wszystkich zainteresowanych stron.

Wychodząc naprzeciw tej potrzebie, PCA opracowuje „Politykę współpracy z regulatorami”, która może istotnie usprawnić działania zarówno po stronie regulatorów, jak i PCA, zwłaszcza w przypadku rozszerzania zakresu działalności akredytacyjnej. W opracowanie i opiniowanie tej polityki zaangażowane będą wszystkie zainteresowane strony, a jej postanowienia uwzględnią doświadczenia z obszarów regulowanych, gdzie podejście bazujące na akredytacji zostało już wprowadzone i funkcjonuje efektywnie.

Spotkanie online z przedstawicielami regulatorów (18 września)

Skala wyzwań

Aktualna informacja na stronach Komisji Europejskiej (na dzień 1 listopada 2023 r.) mówi o 2951 nowych inicjatywach i wnioskach legislacyjnych. Część z nich dotyczy pośrednio lub bezpośrednio systemów oceny zgodności i akredytacji. W dziewięciu aktach postanowienia wprost odnoszą się do rozwiązań opartych na akredytacji. Dodatkowo na liście procedowanych obecnie projektów legislacyjnych znajduje się 27 projektów aktów prawnych zawierających odwołania do możliwych rozwiązań uwzględniających akredytację. Listę taką przygotowuje EA (European co-operation for Accreditation) we współpracy z Komisją Europejską. W większości tych przypadków to regulator krajowy nadal będzie odpowiedzialny za określenie, jaka procedura oceny zgodności będzie stosowana w konkretnym regulowanym obszarze oraz jakie specyficzne wymagania będą stosowane w odniesieniu do jednostek oceniających zgodność.

Jednym z elementów polityki współpracy PCA z regulatorami jest utworzenie w ministerstwach (organach regulacyjnych) punktów kontaktowych/informacyjnych. Ich rolą byłoby wspieranie i koordynowanie na szczeblu

resortu prac dotyczących usprawnienia przepływu informacji, a także bezpośredni kontakt z PCA. Chodzi o to, aby komunikować się na bieżąco w trybie roboczym w kwestiach zaangażowania akredytacji w danym obszarze regulowanym i rozwiewać wszystkie wątpliwości oraz omawiać możliwe rozwiązania już na etapie projektowania. Model taki i analogiczne podejście jest stosowane również w Komisji Europejskiej, w obszarze procedowania nowych inicjatyw legislacyjnych.

Polityka współpracy z regulatorami zakłada pełne wsparcie merytoryczne regulatorów przez PCA, przekazywanie wiedzy i informacji o zasadach akredytacji oraz funkcjonowaniu systemu oceny zgodności. Planowane są też cykliczne spotkania i utworzenie specjalnej, dedykowanej tym zagadnieniom zakładki na stronie internetowej PCA. W zamyśle twórców, opracowywana polityka ma dać nowy impuls do efektywnej współpracy w zakresie wdrażania rozwiązań opartych na akredytacji.

*Autor: Michał Rzytki
Doradca Dyrektor PCA*

Działalność akredytacyjna

Akredytacja jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji – nowelizacja polityki

Skróceniu ulega okres ważności tzw. akredytacji warunkowych, a współpraca PCA z organami notyfikującymi ma być jeszcze ściślejsza – zmiany zostały uwzględnione w nowym, siódmym wydaniu dokumentu DA-11, które opublikowaliśmy 26 czerwca 2023 r. (Komunikat nr 403).

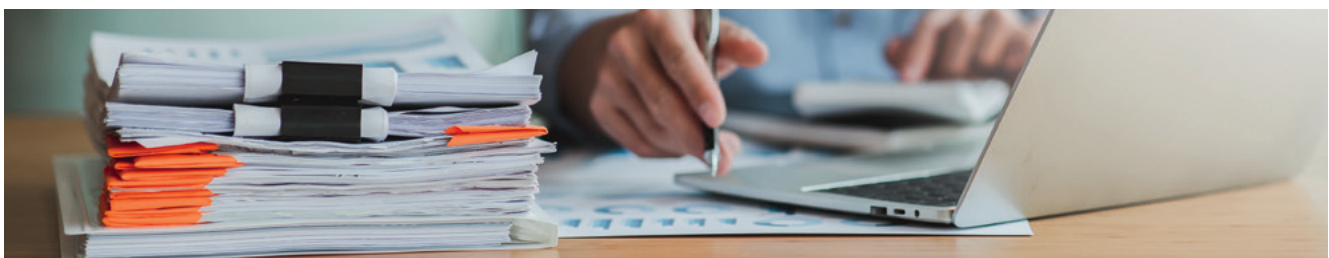
Podstawą do nowelizacji dokumentu była konieczność wdrożenia rezolucji nr 2022 (10) 02 European co-operation for Accreditation (EA) Technical Management Board, która ogranicza czas utrzymania akredytacji udzielonej bez przeprowadzenia pełnej oceny działalności jednostki, w szczególności bez obserwacji i/lub oceny procesu oceny zgodności do 18 miesięcy od daty decyzji. Jeżeli w tym okresie jednostka oceniająca zgodność nie zapewni PCA możliwości przeprowadzenia obserwacji/oceny procesu, akredytacja zostanie cofnięta, a jednostka będzie mogła ponownie ubiegać się o akredytację bez zgłoszenia procesu do oceny dopiero po upływie 2 lat.

Rezultatem szerokich konsultacji z organami notyfikującymi są z kolei zmiany zasad współpracy tych organów z PCA. Z jednej strony doprecyzowaliśmy zapisy dotyczące informowania przez PCA organów notyfikujących o nowych wnioskach o akredytację lub o wnioskach o rozszerzenie zakresu akredytacji, a z drugiej – organom notyfikującym zapewniliśmy możliwość wyrażenia opinii na temat złożonego wniosku czy też udziału w ocenach ich przedstawicieli w roli obserwatorów lub ekspertów. Ponadto w celu zapewnienia transparentności co do ważności akredytacji,

w zakresach akredytacji wprowadzona została adnotacja, że jednostki oceniające zgodność spełniają wymagania określonych regulacji prawnych.

Pozostałe zmiany redakcyjne objęły wprowadzenie zapisów potwierdzających praktykę, że dokument DA-11 dotyczy zarówno jednostek notyfikowanych, jak i uznanych za organizacje strony trzeciej w rozumieniu dyrektywy 2014/68/UE w sprawie urządzeń ciśnieniowych (PED) oraz jednostek wyznaczonych w rozumieniu dyrektywy 2016/797 w sprawie interoperacyjności systemu kolei w Unii Europejskiej.

Nowelizacja reguluje również podejście do udzielonych wcześniej tzw. akredytacji warunkowych, tj. bez przeprowadzenia pełnej oceny działalności jednostki, w szczególności bez obserwacji i/lub oceny procesu oceny zgodności. W tych przypadkach PCA będzie informować poszczególne jednostki o zakresach akredytacji, w których została udzielona akredytacja warunkowa i terminach, w których powinna zostać przeprowadzona obserwacja. Okres, na jaki będzie możliwe utrzymanie akredytacji warunkowej, liczony będzie od dnia wejścia w życie nowego wydania dokumentu DA-11 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji”, czyli od 26 sierpnia 2023 r.

Nowy obszar: certyfikacja zrównoważonej produkcji biopaliw, bioptynów i paliw z biomasy

Polskie Centrum Akredytacji rozszerzyło zakres akredytacji jednostek oceniających zgodność o obszar certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw, bioptynów i paliw z biomasy do celów określonych w dyrektywie 2018/2001 (RED II). Komunikat w tej sprawie opublikowaliśmy 26 czerwca 2023 r.

Rozszerzenie zakresu akredytacji związane jest bezpośrednio z wejściem w życie rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2022/996 z 14 czerwca 2022 r. w sprawie zasad weryfikacji kryteriów zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych oraz kryteriów niskiego ryzyka spowodowania pośredniej zmiany użytkowania gruntów. Obliguje ono jednostki certyfikujące, które przeprowadzają audyty w ramach systemu certyfikacji, do posiadania akredytacji zgodnie z normą ISO 17065 oraz z normą ISO 14065 – w przypadku audytów, które dotyczą rzeczywistych wartości gazów cieplarnianych.

Zgodnie z rezolucją European co-operation for Accreditation (EA) Technical Management Board nr 2023 (13) 02, jednostka certyfikująca przeprowadzająca audyty w ramach dobrowolnego systemu powinna posiadać akredytację zgodnie z normą ISO/IEC 17065, a gdy wykonuje działania weryfikacyjne, korzystając ze swoich zasobów wewnętrznych lub innych zasobów znajdujących się pod jej bezpośrednią kontrolą,

powinna spełniać mające zastosowanie wymagania ISO/IEC 17029 i ISO 14065:2020. To samo dotyczy czynności weryfikacyjnych, które mogą być zlecone wyłącznie jednostkom spełniającym te wymagania. Przyjęte na poziomie EA rozwiązanie bazuje w szczególności na zapisach pkt 6.2.1 normy ISO/IEC 17065, dotyczącego wykonywania działań związanych z oceną zgodności, dla których wymagania opisano w innych normach, np. dla badań w ISO/IEC 17025.

Opierając się na tych regulacjach, PCA rozpoczęło przyjmowanie wniosków o akredytację (lub rozszerzenie zakresu posiadanej akredytacji), która będzie udzielana na podstawie normy 17065, z uwzględnieniem mających zastosowanie wymagań PN-EN ISO/IEC 17029, PN-EN ISO 14065, ISO 14066 i ISO 14064-3. Rozszerzenie przez PCA zakresu działalności akredytacyjnej w tym obszarze dotyczy wyłącznie programu KZR INiG „System certyfikacji zrównoważonej produkcji biopaliw, paliw z biomasy i bioptynów”.

e-Usługi w akredytacji: wygoda, bezpieczeństwo, mniejsze koszty

Polskie Centrum Akredytacji rozwija się w obszarze cyfryzacji usług i systematycznie przechodzi na elektroniczną obsługę swoich klientów.

Korzystanie z e-Usług przez naszych klientów przyspiesza i usprawnia proces akredytacji i nadzoru, a także wpływa na obniżenie kosztów akredytacji. Autorski system e-Akredytacja już dziś umożliwia m.in.: przygotowywanie i składanie wniosków o akredytację i nadzór, akceptację warunków oceny, bieżący monitoring procedowania wniosku i planu oceny, pobieranie faktur i obsługę kart niezgodności.

e-Akredytacja zapewnia:

- bezpłatny i stały wgląd do informacji,
- gromadzenie dokumentacji w sposób bezpieczny i uporządkowany,
- bezpośrednią komunikację z audytorami.

Żeby skorzystać z obsługi elektronicznej, należy złożyć do PCA elektroniczny wniosek o akredytację podpisany podpisem kwalifikowanym przez osoby uprawnione do reprezentowania.

Jeżeli jesteś akredytowaną jednostką oceniającą zgodność, ale jeszcze nie korzystasz z e-Akredytacji, zaloguj się do swojego konta na SeA-IBOK i zaakceptuj Regulamin portalu. PCA umożliwia utworzenie 4 kont dla każdej jednostki oceniającej zgodność w ramach jednej akredytacji. Szczegóły na stronie eakredytacja.pca.gov.pl.

e-Akredytacja usprawnia również procesy zatrudniania i współpracę z audytorami PCA. Już dziś około 600 ekspertów z całej Polski korzysta z możliwości elektronicznego zawierania umów, odbierania zleceń, przesyłania raportów oraz z pełnego obiegu kart niezgodności i kontaktu z jednostkami oceniającymi zgodność.

Stale prowadzimy też rekrutację audytorów w wybranych obszarach. Zachęcamy do zapoznania się z naszą ofertą na stronie pca.gov.pl.

Co to są e-Doręczenia?

To elektroniczny odpowiednik listu poleconego za potwierdzeniem odbioru. e-Doręczenia są równoważne prawnie tradycyjnej przesyłce poleconej za potwierdzeniem odbioru.

Lepsza dostępność dzięki e-Doręczeniom

Z kolei szansę na znaczne obniżenie kosztów przesyłek dokumentacji daje naszym klientom skrzynka pocztowa do e-Doręczeń. W ramach tej usługi korespondencja od obywateli i firm do podmiotów publicznych oraz pomiędzy tymi podmiotami jest bezpłatna.

Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej (ePUAP)

PCA obsługuje również sprawy za pomocą elektronicznej platformy ePUAP. Jest to narzędzie, które udostępnia obywatelom, przedsiębiorcom oraz instytucjom publicznym usługi administracji publicznej przez Internet. W rezultacie umożliwia załatwienie spraw urzędowych z dowolnego miejsca, w dowolnym czasie. Portal ePUAP skierowany jest do obywateli, przedsiębiorców i administracji. Dzięki ePUAP obywatele i przedsiębiorcy mogą załatwiać usługi publiczne przez Internet, natomiast instytucje administracji publicznej dysponują bezpłatnym narzędziem, na którym mogą udostępniać swoje usługi.

Z myślą o kliencie i środowisku

Od stycznia 2024 r. PCA przechodzi na system elektronicznego zarządzania dokumentacją (EZD RP). Oznacza to, że radykalnie ograniczymy prowadzenie spraw i gromadzenie dokumentacji papierowej. Również archiwizacja będzie stopniowo odbywać się w formie elektronicznej.

Elektroniczna obsługa spraw jest szybsza, tańsza i przynosi wymierne korzyści dla środowiska. Zachęcamy do korzystania z naszych e-Usług, szczególnie z platformy e-Akredytacja, a także do korespondencji z PCA w formie elektronicznej, np. za pomocą e-Doręczeń oraz przekazywania dokumentacji systemowej z wykorzystaniem chmury lub elektronicznych nośników danych.

Zmiany wymagań i nowelizacje dokumentów

Aktualizacja sektorowego programu akredytacji DAB-13

Od 19 czerwca 2023 r. obowiązuje nowe, 4. wydanie programu DAB-13 Akredytacja laboratoriów badawczych wykonujących badania pozostałości środków ochrony roślin na potrzeby kontroli urzędowych w odniesieniu do produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych. Główna zmiana dotyczy konieczności rozszerzenia przez akredytowane laboratoria urzędowe posiadanych zakresów akredytacji o siedem nowych substancji czynnych wskazanych w załączniku nr 2 do DAB-13.

Nowelizacja dokumentu DAN-02

Zgromadzenie Ogólne EA, działając na podstawie rekomendacji Technical Management Board, zatwierdziło obowiązkowe stosowanie dokumentu technicznego MNB - ERA Assessment Scheme 000MRA1044 wersja 2.0, wydanego przez Agencję Kolejową UE (ERA). W konsekwencji PCA znowelizowało program akredytacji DAN-02 „Akredytacja jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji i wyznaczenia w odniesieniu do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/797 w sprawie interoperacyjności systemu kolei w Unii Europejskiej”. Nowe, 6. wydanie dokumentu DAN-02 obowiązuje od 4 sierpnia 2023 r.

3. wydanie programu certyfikacji IFS HPC

Od 1 września 2023 r. obowiązuje nowe, 3. wydanie programu certyfikacji IFS HPC Standard for auditing personal care and household products and processes compliance in relations to product safety and quality. Aktualizacja dotyczyła m.in. wprowadzenia audytów niezapowiedzianych, uspołnienia systemu punktacji i włączenia kultury bezpieczeństwa produktów do wymagań. Uproszczono także zasady zatwierdzania nowych audytorów i rozszerzono listę produktów, które mogą podlegać certyfikacji.

8. wydanie programu certyfikacji IFS FOOD

Opublikowane zostało nowe, 8. wydanie programu certyfikacji IFS FOOD Standard dla audytowania zgodności produktu i procesu produkcyjnego w zakresie bezpieczeństwa i jakości, które obowiązuje od 1 października 2023 r. dla audytów niezapowiedzianych i od 1 stycznia 2024 r. dla wszystkich realizowanych audytów (z wyjątkami wskazanymi przez właściciela programu). Zmiany obejmują m.in. uaktualnienie programu w zakresie uwzględniającym nowe wydanie Codex Alimentarius 2020 i ISO 22003-2 oraz przeniesienie wymagań z doktryny do programu IFS Food. Wprowadzono też szereg udoskonaleń w odpowiedzi na sygnały od interesariuszy: przetwórców, jednostek certyfikujących, konsultantów czy sieci handlowych.

6. wydanie programu certyfikacji GLOBALG.A.P. Integrated Farm Assurance

Od 1 stycznia 2024 r. obowiązywać będzie nowe, 6. wydanie programu GLOBALG.A.P. Integrated Farm Assurance (IFA). Wprowadzone zmiany dotyczą m.in. ograniczenia zakresu certyfikacji o produkcję zwierzęcą (pozostała akwakultura), wprowadzenia kategorii produktów i list kontrolnych uwzględniających podejście oparte na ryzyku. Położono też większy nacisk na kwestie środowiskowe i wdrożenie planu ciągłego doskonalenia dla producentów. Liczba wymagań podstawowych została zwiększona, a liczba wymagań drugorzędnych – zmniejszona.

Wybrane aspekty współpracy międzynarodowej

Wizyta PCA w Taiwan Accreditation Foundation (TAF)

Wymiana informacji nt. działalności akredytacyjnej PCA i TAF, wzajemna współpraca z uwzględnieniem bieżących i perspektywicznych potrzeb rynków Polski i Tajwanu, ustalenie priorytetowych obszarów współpracy w zakresie nowych programów oceny zgodności – regulowanych i dobrowolnych, a także udział w jubileuszowej konferencji – to główny cel kilkudniowej wizyty Lucyny Olborskiej dyrektor PCA i Tadeusza Matrasa, kierownika Biura ds. Akredytacji na Tajwanie (przełom październik/listopad 2023 r.).

Podczas spotkania z kierownictwem TAF omówiono funkcjonowanie działalności akredytacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem aktualnych programów akredytacji, podstawowych i sektorowych wymagań akredytacyjnych oraz stosowanych technik oceny – w tym, ocen zdalnych i hybrydowych. Dyskutowano również o wykorzystaniu systemów informatycznych w akredytowanej działalności, funkcjonowaniu bazy IAF CertSearch, a także o warunkach i zasadach realizacji podwykonawstwa. Wskazano na konieczność uzupełnienia wiedzy audytorów i personelu PCA oraz TAF w perspektywie ich angażowania w realizację ocen w ramach wzajemnego podwykonawstwa. Przeanalizowano też elementy procesów ocen wymagające dodatkowych uregulowań proceduralnych oraz możliwość dostępu personelu TAF i PCA do właściwych norm i regulacji prawnych.

Z kolei głównym tematem rozmów z przedstawicielami regulatorów i tajwańskich jednostek oceniających zgodność były wymagania dla wyrobów

eksportowanych na rynek europejski. Ustalono kierunki działań i zadania niezbędne do uruchomienia przez PCA pilotażowego programu akredytacji jednostek certyfikujących produkcję ekologiczną w Polsce z możliwością swobodnego przepływu na rynek tajwański. Dyskutowano też o nowych obszarach oceny zgodności regulowanych przepisami UE, w których planowane jest wykorzystanie akredytacji, w tym: o Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM), cyberbezpieczeństwie i programie EUCC (bazującym na Cammon Criteria) oraz Artificial Intelligence Act, (AIA).

Spotkania panelowe z udziałem przedstawicieli regionów APAC (Asia Pacific Accreditation Cooperation) to ostatni już punkt programu. Były one częścią obchodów jubileuszu 20-lecia tajwańskiej jednostki akredytującej, a ich tematem wiodącym było wykorzystanie akredytacji do realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

PCA współpracuje z TAF od 2016 roku – 21 października w Tajpej podpisane zostało pierwsze porozumienie. Kolejne, rozszerzające zakres współpracy m.in. o wzajemną uznawalność wyników akredytowanej oceny zgodności, współdziałanie w ramach wielostronnych porozumień i członkostwa w międzynarodowych organizacjach EA, ILAC, IAF i APAC, podpisano 15 września 2020 r. Celem porozumienia jest ułatwienie akredytowanym jednostkom oceniającym zgodność prowadzącym certyfikację wyrobów i usług w krajach partnerów porozumienia, uzyskania akredytacji w przypadku, gdy przepisy obowiązujące na rynku partnera wymagają akredytacji udzielonej przez jednostkę akredytującą właściwą dla danego terytorium.

Chcemy kreować dobre praktyki akredytacji na rynku europejskim

Posiedzenie Komitetu EA ds. Inspekcji w Brukseli
(21-22 września)

Jak zaczęła się Pana przygoda z systemami zarządzania?

Pierwszy kontakt z systemami zarządzania miałem w roku 2003, kiedy to zostałem zatrudniony w Wojskowym Nadzorze Metrologicznym Ministerstwa Obrony Narodowej, następnie przekształconym w Wojskowe Centrum Metrologii Ministerstwa Obrony Narodowej. Działalność tej instytucji ukierunkowana była (oczywiście, jest też i dziś) na zapewnienie spójności pomiarowej wyposażenia stosowanego do obsługi technicznej sprzętu wojskowego. Dla celów prowadzenia działalności statutowej związanej z zapewnieniem jednolitości miar i dokładności pomiarów zastosowanie miała norma PN-EN ISO/IEC 17025. W związku z tym, w ramach obowiązków służbowych, na przestrzeni około 6 lat mojej współpracy z polskim wojskiem, miałem możliwość zapoznać się z funkcjonowaniem i zasadami oceny kompetencji laboratoriów wzorcujących.

W takim razie, jak to się stało, że znalazł się Pan w Polskim Centrum Akredytacji?

Zatrudnienie w PCA, w moim odczuciu, stanowiło naturalny krok indywidualnego rozwoju zawodowego.

Rozmowa z Markiem Wilgosem, przewodniczącym Komitetu EA ds. Inspekcji (EA IC), w cyklu „5 pytań do”.

Chcąc sprawdzić się w innych uwarunkowaniach – na rynku funkcjonującym poza sektorem obronnym, wykorzystałem nabytą wcześniej wiedzę, postanowiłem odpowiedzieć na ofertę pracy PCA. I tak w 2009 roku zostałem zatrudniony w Dziale Akredytacji Laboratoriów Badawczych, gdzie do głównych moich zadań należała organizacja ocen wnioskujących o akredytację i akredytowanych laboratoriów badawczych. Po pewnym czasie, uzyskując status audytora wiodącego, brałem udział w ocenach kompetencji laboratoriów, nadal na zgodność z normą PN-EN ISO/IEC 17025.

No właśnie, jak więc zostać Przewodniczącym Komitetu EA ds. Inspekcji, obszaru związanego z inną normą akredytacyjną?

W pierwszych latach pracy w PCA zajmowałem się akredytacją laboratoriów badawczych. Oprócz zadań, o których wspominałem wcześniej, miałem możliwość wzięcia udziału w mojej pierwszej ewaluacji PCA przeprowadzanej przez zespół EA, a także w szkoleniach zagranicznych czy w opracowaniu programu akredytacji laboratoriów badawczych wykonujących pomiary pola elektromagnetycznego w środowisku. Pozwoliło mi to zebrać szlify osoby, która może realizować szeroki

zakres zadań niezbędnych z punktu widzenia jednostki akredytującej. Prawdopodobnie pozwoliło to kierownictwu PCA spojrzeć na mnie jako na kandydata, któremu można powierzyć nowe obowiązki. Okoliczności ku temu były sprzyjające – zmiany organizacyjne w PCA, odejścia doświadczonych pracowników na emeryturę. I tak w 2015 roku stałem się odpowiedzialny za koordynację akredytacji inspekcji w PCA. Szereg szkoleń, nadzór i wsparcie ze strony personelu z długoletnim doświadczeniem w inspekcji, udział w posiedzeniach komitetów ds. inspekcji EA i ILAC, pozwoliły mi na zdobycie niezbędnej wiedzy pozwalającej na monitorowanie i zarządzanie całokształtem działalności inspekcyjnej. Kolejnym krokiem było zdobycie uprawnień ewaluatora EA w obszarze inspekcji. I tu dochodzimy do meritum pytania – funkcja przewodniczącego Komitetu EA ds. Inspekcji powierzana jest cyklicznie przedstawicielowi sygnatariuszy wielostronnego porozumienia (EA MLA) z jednostki akredytującej. Wraz z upływem kadencji poprzedniego przewodniczącego, pojawiła się szansa objęcia tej funkcji. Pomysł wyszedł z inicjatywy Dyrektora PCA, Lucyny Olborskiej. Nie wchodząc w szczegóły, po postępowaniu kwalifikacyjnym, Zgromadzenie Ogólne EA nominowało mnie na przewodniczącego Komitetu ds. Inspekcji na lata 2023–2024.

Proszę opowiedzieć, jakie są zadania Komitetu EA ds. Inspekcji?

Najprościej rzecz ujmując, Komitet EA ds. Inspekcji stanowi forum do dyskusji na temat wszystkich kwestii związanych z akredytacją jednostek inspekcyjnych. Działalność Komitetu stanowi istotny instrument harmonizacji działań jednostek akredytujących. To ogólne stwierdzenie można oczywiście doprecyzować. Do szczegółowych zadań Komitetu należy omawianie praktyk akredytacyjnych w celu zapewnienia spójności i równoważności podejścia do oceny jednostek inspekcyjnych, organizowanie szkoleń i warsztatów,

monitorowanie wymagań związanych z akredytacją działalności inspekcyjnej, dzielenie się doświadczeniami i wiedzą w zakresie inspekcji, ustanawianie grup roboczych i zespołów zadaniowych w celu rozstrzygnięcia problemów, koordynacja i współpraca z innymi komitetami EA, współpraca z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, w tym właścicielami programów oceny zgodności i organami regulacyjnymi, śledzenie europejskich i międzynarodowych prac normalizacyjnych i europejskiego prawodawstwa oraz wnoszenie wkładu w rozwój odpowiednich standardów i dokumentów zawierających wymagania i wytyczne w zakresie akredytacji inspekcji.

No dobrze, ale jakie korzyści może przynieść Pana przewodniczenie Komitetowi dla gospodarki i działalności inspekcyjnej w Polsce?

Uważam, że zaangażowanie PCA w prace EA stanowi istotny element budowania mocnej i wyraźnej pozycji Polski w stosunkach międzynarodowych. Przewodniczenie Komitetowi EA ds. Inspekcji niewątpliwie pokazuje, że jako członek Unii Europejskiej, Polska może w istotny sposób kreować dobre praktyki akredytacji na rynku europejskim. Ocena zgodności jest elementem wspierającym system obrotu handlowego, inspekcja zaś jednym z instrumentów, który wpływa na jakość usług i wyrobów oferowanych na rynku. Możliwość kreowania pozytywnego wizerunku naszego kraju, a zarazem identyfikacji obszarów technicznych, które mogą być objęte systemem akredytacji, jest niewątpliwie jednym z głównych atrybutów przewodniczenia komitetowi. Co istotne, dzięki czynnemu udziałowi w pracach EA, PCA ma możliwość bycia na bieżąco z najnowszymi rozstrzygnięciami czy prawodawstwem europejskim angażującym akredytację. Z punktu widzenia rodzaju akredytowanych obszarów technicznych jesteśmy w jednej linii z największymi gospodarkami UE. Dodatkowo akredytujemy inspekcje w kilku specyficznych obszarach,

takich jak inspekcje jakości i ilości węgla czy technologie środowiskowe, co pokazuje, że jako członek UE jesteśmy zainteresowani najwyższą jakością usług i wyrobów, również pod kątem szeroko rozumianej ekologii. Co ważne, na przestrzeni ostatnich 6-7 lat ponad 2,5-krotnie zwiększyliśmy liczbę akredytowanych przez PCA jednostek inspekcyjnych. To pokazuje, jak

dynamiczny okres jest za nami oraz jak wzrasta znaczenie inspekcji w wachlarzu usług oceny zgodności. Dodam, że przewodniczenie Komitetowi, w tym kreowanie problematyki i moderowanie dyskusji, próba poszukiwania rozwiązań dla stwierdzanych problemów, daje mi również solidną porcję energii i motywacji do dalszej, mam nadzieję skutecznej, realizacji postawionych przede mną celów.

Hanna Tugi nową przewodniczącą EA Technical Network for PT/RMP

Podczas 46. posiedzenia Komitetu EA ds. Laboratoriów (EA LC), które odbyło się w dniach 6-7 września 2023 r. w Brukseli, Hanna Tugi, Kierownik Działu Akredytacji Badań i Certyfikacji Żywności, została powołana do pełnienia funkcji przewodniczącej TN PTP/RMP, czyli Grupy Technicznej ds. Organizatorów Badań Biegłości i Producentów Materiałów Odniesienia. Tym samym, Hanna Tugi weszła w skład Grupy Zarządzającej EA LC.

Grupy techniczne (TN) są ustanawiane przez Komitet ds. Laboratoriów w celu inicjowania dyskusji i harmonizacji w wybranych obszarach technicznych. Oferują europejskim jednostkom akredytu-

jącym nieformalną platformę do dyskusji, wymiany doświadczeń i wiedzy technicznej. Członkami TN są osoby nominowane przez jednostki akredytujące, aktywnie zaangażowane w dany obszar techniczny.

Kadencja przewodniczącego trwa 2 lata. W tym czasie szczególnego zaangażowania będą wymagały m.in. działania związane z nowelizacją normy PN-EN ISO/IEC 17043:2023-10 Ocena zgodności – *Ogólne wymagania dotyczące kompetencji organizatorów badania biegłości*.

W dziale kierowanym przez Hannę Tugi prowadzone są procesy akredytacji organizatorów badań biegłości, których dotychczas w PCA akredytowano trzynastu.

IAF CertSearch – globalna baza akredytowanych certyfikacji

Uniwersalne narzędzie, które pozwala zweryfikować autentyczność akredytowanych certyfikatów i wiarygodność jednostek certyfikujących? Właśnie taką funkcjonalność oferuje IAF CertSearch.

Uruchomiona przez International Accreditation Forum (IAF) międzynarodowa baza danych zawiera informacje o akredytowanych jednostkach certyfikujących systemy zarządzania, a także o wydanych przez te jednostki akredytowanych certyfikatach systemów zarządzania. Celem, jaki przyświecał twórcom tej globalnej „wyszukiwarki”, jest ułatwienie weryfikacji wiarygodności statusu akredytowanych certyfikatów, czyli takich, które zostały wydane przez jednostkę certyfikującą, akredytowaną przez jednostkę akredytującą, będącą sygnatariuszem porozumienia IAF Multilateral Recognition Arrangement.

W IAF CertSearch Database znajdziemy informacje o certyfikatach (akredytacje udzielone wg normy ISO/IEC 17021-1), a także jednostkach akredytujących, które są członkami IAF.

26 października 2023 r. opublikowany został dokument IAF MD 28 IAF Mandatory Document for the Upload and Maintenance of Data on IAF Database. Opisuje on zasady dołączania nowych podmiotów do bazy, w tym zakres publikowanych danych nt. akredytowanych jednostek oraz certyfikowanych przez nie organizacji. IAF MD 28 jest dokumentem do obowiązkowego stosowania, a termin wdrożenia jego wymagań przez PCA i akredytowane jednostki certyfikujące systemy zarządzania upływa 26 października 2024 r.

Działalność szkoleniowo-promocyjna

Szkolenia otwarte i warsztaty dla audytorów

Polskie Centrum Akredytacji prowadzi działalność szkoleniową od 2005 r. i stale rozszerza ofertę, dostosowując ją do zmieniającej się rzeczywistości i potrzeb klientów.

W kończącym się roku dużym zainteresowaniem tradycyjnie cieszyły się szkolenia otwarte dla jednostek oceniających zgodność. Rozwój kompetencji specjalistów z tego obszaru to warunek sprawnego funkcjonowania systemu akredytacji. Dlatego nasze szkolenia mają przede wszystkim dostarczyć uczestnikom aktualnej wiedzy i wyposażyć ich w praktyczne umiejętności, przydatne w codziennej pracy. Trenerzy kładą nacisk właśnie na te dwa aspekty: omówienie wymagań wybranych norm akredytacyjnych, ale także prezentację niezbędnych narzędzi do wdrożenia tych wymagań.

Warsztaty dla audytorów PCA to kolejny filar naszej działalności szkoleniowej. Co roku ustalamy szczegółowy plan szkoleń tak, aby ich tematyka uwzględniała potrzeby i obszary wyznaczone do doskonalenia. Stale monitorujemy postępy naszych audytorów, analizując realną efektywność szkoleń. Wysoki poziom kompetencji naszych audytorów pozwala nam skutecznie realizować misję budowania zaufania do wyników akredytowanej oceny zgodności.

Od kilku lat PCA organizuje seminaria w ramach współpracy z uczelniami wyższymi. Nasi wykwalifikowani pracownicy prowadzą wykłady dla słuchaczy studiów wyższych i podyplomowych. Chodzi o zapoznanie studentów z ogólną, ale i bardziej specjalistyczną wiedzą na temat akredytacji. I tak, w 2023 r. zorganizowaliśmy m.in. seminaria na Wydziale Chemii Uniwersytetu Warszawskiego (System zarządzania w laboratorium. Zadania kierownictwa laboratorium. Audyt wewnętrzny w laboratorium) oraz na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie (Omówienie programu akredytacji w zakresie certyfikacji produktów, procesów i usług).

Patronaty PCA, udział w konferencjach i webinarach

Skuteczną formą promocji działalności akredytacyjnej jest udział naszych ekspertów w wydarzeniach branżowych, konferencjach i webinarach, a także patronaty merytoryczne PCA.

Dr Anna Kęsik, Koordynator w Dziale Akredytacji Badań Chemicznych, wygłosiła wykład pt. „Ustanowienie spójności pomiarowej w badaniach chemicznych” podczas sympozjum „Higiena pracy a zdrowie pracowników” (5 października). W ramach LXIX Otwartego Seminarium z Akustyki OSA2023 w Karpaczu i warsztatów na temat odbiorów akustycznych budynków mieszkalnych Paweł Tomczyk z Działu Akredytacji Badań Emisji w Środowisku omówił zagadnienie „Akredytacja laboratoriów badawczych – budowanie zaufania do kompetencji laboratoriów i akredytowanych wyników badań” (29 września). Paweł Mazur, Kierownik Działu Akredytacji Inspekcji, Certyfikacji Wyrobów i Osób, uczestniczył w panelu dyskusyjnym „Wyzwania związane z planowanym wejściem z życie Cyber Resilience Act” podczas XXXII Forum Ekonomicznego w Karpaczu (7 września). Kamila Skrzypczak-Zbiciak, Koordynator w Dziale Akredytacji Badań i Certyfikacji Żywności, przybliżyła temat akredytacji laboratoriów mikrobiologicznych uczestnikom forum wiedzy menedżerskiej „FoodFakty Science 4 Business” (6 września).

PCA objęło patronatem merytorycznym m. in. warsztaty „Odbiory akustyczne budynków mieszkalnych w Polsce” w Karpaczu (25–29 września) i VI Konferencję „Badania jakości wód i ścieków” w Cedzynie (26–27 października).

Wydawca:

Polskie Centrum Akredytacji

Adres:

01-382 Warszawa

ul. Szczotkarska 42

tel.: + 48 22 355 70 00

e-mail: sekretariat@pca.gov.pl

www.pca.gov.pl

Nadzór merytoryczny:

Lucyna Olborska

Małgorzata Tworek

Tadeusz Matras

Redakcja:

Małgorzata Olczak-Wąsik

Agnieszka Kwiecień

Opracowanie graficzno-techniczne:

www.ccp.com.pl

niepodlega

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Polskie Centrum Akredytacji jest krajową jednostką akredytującą, upoważnioną do akredytacji jednostek oceniających zgodność na podstawie Ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1854). Polskie Centrum Akredytacji posiada status państwowej osoby prawnej i jest nadzorowane przez ministra właściwego do spraw gospodarki.